

Domov>Družinske zadeve in dedovanje>Premoženjska razmerja v zakonski zvezi in registriranem partnerstvu>Premoženjska razmerja med zakoncema
Premoženjska razmerja med zakoncema

Nemčija

1 Ali v tej državi članici obstaja zakonska ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema? Kaj je v njej predvideno?

Vprašanje, komu pripada premoženje, pridobljeno med zakonsko zvezo, in kako se to premoženje po prenehanju zakonske zveze razdeli, se vedno rešuje na podlagi posebnega družinskopravnega premoženjskega režima. Učinki sklenitve zakonske zveze na premoženjske pravice so urejeni s predpisi o premoženjskih režimih med zakoncema v nemškem civilnem zakoniku (*Bürgerliches Gesetzbuch* (BGB)). Civilni zakonik priznava naslednje premoženjske režime: režim ločenega premoženja z izravnavo prirasta premoženja (*Zugewinnngemeinschaft*), režim ločenega premoženja (*Gütertrennung*) in „izbirni režim ločenega premoženja z izravnavo prirasta premoženja“ (*Wahl-Zugewinnngemeinschaft*).

2 Kako lahko zakonca uredita svoja premoženjska razmerja? Katere so formalne zahteve v tem primeru?

Za premoženjska razmerja med zakoncema se uporablja režim ločenega premoženja z izravnavo prirasta premoženja, razen če se zakonca z notarsko pogodbo o zakonski zvezi ne dogovorita drugače. Režim ločenega premoženja z izravnavo prirasta premoženja pomeni ločeno premoženje med zakonsko zvezo in izravnavo prirasta, pridobljenega med zakonsko zvezo, po prenehanju premoženjskega režima.

Nasprotno se morata zakonca o režimu ločenega premoženja dogovoriti z notarsko pogodbo. Tak režim pomeni popolno ločenost zadevnega premoženja vsakega od zakoncev brez kakršne koli izravnave pridobljenega prirasta po prenehanju zakonske zveze. Vsak zakonec obdrži to, kar je imel pred sklenitvijo zakonske zveze in pridobil med zakonsko zvezo, kot lastno premoženje. Režim ločenega premoženja se lahko vzpostavi tudi brez izrecne pogodbe med zakoncema, na primer če je premoženjski režim ukinjen ali izključen na podlagi pogodbe o zakonski zvezi, ne da bi bil hkrati dogovorjen drug premoženjski režim.

Tudi o režimu skupnega premoženja (*Gütergemeinschaft*) se morata zakonca dogovoriti z notarsko pogodbo. V okviru režima skupnega premoženja premoženje, prineseno v zakonsko zvezo, in premoženje, pridobljeno med zakonsko zvezo, običajno postaneta skupno premoženje zakoncev (*Gesamtgut*). Poleg tega imata lahko zakonca vsak svoje posebno premoženje (*Sondergut*), ki ni del skupnega premoženja zakoncev. To so stvari, ki jih ni mogoče prenesti s pravnimi posli, na primer nezarubljive terjatve ali delež v osebni družbi. Nazadnje lahko vsak zakonec nekatere predmete pridrži kot izključno lastnino. Zakonca lahko tudi vzpostavita posebno obliko režima skupnega premoženja, in sicer režim skupnega pridobljenega premoženja (*Errungenschaftsgemeinschaft*). V ta namen morata v pogodbi o zakonski zvezi določiti, da je vse premoženje, pridobljeno pred sklenitvijo zakonske zveze, izvzeto premoženje (*Vorbehaltsgut*).

Izbirni režim ločenega premoženja z izravnavo prirasta premoženja je francosko-nemški premoženjski režim, s katerim naj bi se preprečile morebitne težave v pravnih razmerjih med francoskim in nemškim državljanom zaradi razlik v ureditvah premoženjskih razmerij med zakoncema. Če se zakonca odločita za ta premoženjski režim, ostane njuno premoženje med zakonsko zvezo ločeno tako kot pri nemškem režimu ločenega premoženja z izravnavo prirasta premoženja. Šele po prenehanju premoženjskega režima se povečanje vrednosti premoženja zakoncev izravna med zakoncema. Kljub vsebinski podobnosti z nemškim režimom ločenega premoženja z izravnavo prirasta premoženja ima izbirni režim ločenega premoženja z izravnavo prirasta premoženja več posebnosti, na katere vpliva francoska ureditev. Tako se na primer odškodnina za bolečine in trpljenje ter morebitna naključna povečanja vrednosti nepremičnin (npr. zaradi spremembe namembnosti zemljišča, ki postane zazidljivo) pri izravnavi prirasta premoženja ne upoštevajo.

3 Ali obstajajo omejitve svobode urejanja premoženjskih razmerij med zakoncema?

Če zakonca menita, da zakoniti premoženjski režim – režim ločenega premoženja z izravnavo prirasta premoženja – ni primeren za njuno zakonsko zvezo, lahko skleneta notarsko pogodbo o zakonski zvezi. V njej se lahko dogovorita o režimu ločenega premoženja ali režimu skupnega premoženja ali vzpostavita ureditev, ki odstopa od zakonske, v okviru posebnega premoženjskega režima. V pogodbi se lahko določi tudi ureditev glede razdelitve pokojnine ali preživljanja.

Vendar je treba biti pri sklenitvi pogodbe o zakonski zvezi pozoren na to, da je predvidena ureditev dejansko veljavna. Če je na primer s pogodbo o zakonski zvezi eden od zakoncev enostransko prikrajšan in je mogoče ugotoviti nekatere druge okoliščine, se za pogodbo lahko šteje, da je v nasprotju s sprejetimi moralnimi načeli ter torej nična in neveljavna. V takem primeru se še naprej uporabljajo zakonske določbe, ki so s pogodbo o zakonski zvezi teoretično izključene. Sodna praksa na tem področju je zelo različna. O tem, ali je ureditev dejansko v nasprotju s sprejetimi moralnimi načeli ter torej nična in neveljavna oziroma ali jo je treba prilagoditi, je treba nazadnje odločiti v vsakem primeru posebej.

4 Kakšni so pravni učinki razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze na skupno premoženje?

V okviru zakonitega premoženjskega režima – režima ločenega premoženja z izravnavo prirasta premoženja – se v primeru prenehanja premoženjskega režima (npr. s smrtjo enega od zakoncev, razvezo zakonske zveze ali pogodbenim dogovorom o drugačnem premoženjskem režimu) izravna prirast premoženja. Izravnava prirasta premoženja pomeni, da mora zakonec, ki je med zakonsko zvezo pridobil več premoženja kot drugi zakonec, temu zakoncu z denarnim izplačilom nadomestiti polovico razlike v povečanem premoženju.

V režimu skupnega premoženja se skupno premoženje v primeru razveze zakonske zveze razdeli po poravnavi kakršnih koli obveznosti. Vsak od zakoncev je praviloma upravičen do polovice presežka, ki ostane. Če sta se zakonca po drugi strani dogovorila o režimu ločenega premoženja, po prenehanju premoženjskega režima med zakoncema izravnave ni, saj je premoženje zakoncev popolnoma ločeno.

Pravica do preživnine ni odvisna od premoženjskega režima med zakoncema. Če zakonca živita ločeno, vendar se nista razvezala, ima zakonec v stiski načeloma pravico do prejemanja preživnine od zakonca, ki jo je sposoben plačevati. Pravica do preživnine obstaja samo do začetka veljavnosti razveze zakonske zveze. Vendar lahko po razvezi zakonske zveze zakonec v stiski v nekaterih okoliščinah zahteva preživnino po koncu zakonske zveze. Zakon priznava naslednje pravice do preživnine: preživnino za skrb za otroka, preživnino zaradi starosti, bolezni ali hibe, preživnino zaradi brezposelnosti, preživnino za vzdrževanje enakega življenjskega standarda kot pred razvezo zakonske zveze, preživnino v času izobraževanja, nadaljnega usposabljanja in prešolanja ter preživnino iz razlogov pravičnosti.

Kadar obstajajo razlogi za razveljavitve zakonske zveze, je lahko oseba v posameznih primerih tudi po razveljavitvi zakonske zveze upravičena do nadomestila in preživnine.

5 Kakšne so posledice smrti enega od zakoncev na premoženjska razmerja med zakoncema?

V režimu ločenega premoženja z izravnavo prirasta premoženja se ob smrti enega od zakoncev prirast premoženja pavšalno izravna s povečanjem zakonitega dednega deleža (*gesetzlicher Erbteil*) za eno četrtino, ne glede na to, ali se je pokojnemu zakoncu med zakonsko zvezo premoženje dejansko

kakor koli povečalo. Če preživeli zakonec ni dedič ali odkloni dediščino, lahko zahteva izravnavo dejanskega prirasta premoženja in tudi uveljavlja obvezni minimalni delež (*kleiner Pflichtteil*). Ta obvezni minimalni delež se izračuna na podlagi zakonitega dednega deleža, pri čemer se pavšalna četrtnina prirasta premoženja ne upošteva.

Če sta se zakonca dogovorila o režimu ločenega premoženja, ni pavšalne izravnave prirasta premoženja po prenehanju zakonske zveze. Uporablja se splošno veljavni zakoniti dedni red.

V režimu skupnega premoženja zapuščina obsega polovico skupnega premoženja, izvzeto premoženje in posebno premoženje pokojnika. Dedni delež preživelega zakonca se določi v skladu s splošnimi določbami.

6 Kateri organ je pristojen za odločanje v zadevi, ki se nanaša na premoženjska razmerja med zakoncema?

Za premoženjskopravne zadeve je pristojno družinsko sodišče, ki je torej pristojno za postopke, ki se nanašajo na zahtevke na podlagi prava o premoženjskih razmerjih med zakoncema, zlasti izravnavo prirasta premoženja med zakoncema.

7 Kakšni so učinki premoženjskih razmerij med zakoncema na pravna razmerja med zakoncem in tretjo osebo?

Poročena oseba praviloma odgovarja samo za svoje dolgove, in to samo s svojim premoženjem. To izključuje posle za razumno kritje vsakodnevnih življenjskih potreb družine.

Vendar v režimu ločenega premoženja z izravnavo prirasta premoženja obstajajo izjeme od načela, da lahko zakonec prosto razpolaga s svojim premoženjem. Če želi eden od zakoncev razpolagati (prodati, podariti itd.) z vsem ali skoraj vsem svojim premoženjem, potrebuje soglasje drugega zakonca. Enako velja, če želi poročena oseba razpolagati s predmeti, ki so sicer v njeni izključni lasti, vendar so del gospodinjstva zakonskega para.

Po drugi strani lahko v režimu ločenega premoženja vsak zakonec prosto razpolaga z vsem svojim premoženjem in ne potrebuje soglasja drugega zakonca, da razpolaga s predmeti, ki so del gospodinjstva.

Če sta se zakonca dogovorila o režimu skupnega premoženja, svoje skupno premoženje praviloma upravljata skupaj, razen če je s pogodbo o zakonski zvezi upravljanje dodeljeno enemu zakoncu. Iz skupnega premoženja se za obveznost, ki izhaja iz pravnega posla, ki ga je zakonec sklenil med trajanjem režima skupnega premoženja, odgovarja samo, če se je drugi zakonec strinjal s pravnim poslom ali če pravni posel učinkuje na skupno premoženje celo brez soglasja drugega zakonca.

8 Kratek opis postopka delitve skupnega premoženja zakoncev v tej državi članici, vključno z ločitvijo, razdelitvijo in likvidacijo.

Dom zakoncev in gospodinjiski predmeti se lahko razdelijo, ko zakonca živita ločeno ali po razvezi zakonske zveze. Če je bilo sicer vzpostavljeno solastništvo in se zakonca ne moreta dogovoriti o delitvi, se predmet proda na dražbi, izkupiček pa razdeli.

9 Kateri postopek obstaja za registracijo nepremičnin in kateri dokumenti ali informacije se običajno zahtevajo?

Če se zakonca odločita, da bosta svoja premoženjska razmerja urejala po režimu skupnega premoženja, morata zemljiškoknjižnemu uradu predložiti notarsko pogodbo o zakonski zvezi in zahtevati popravek v zemljiški knjigi. V vseh drugih primerih, tj. če se zakonca ne odločita, da bosta svoja premoženjska razmerja urejala po režimu skupnega premoženja, popravek v zemljiški knjigi ni potreben.

Zadnja posodobitev: 27/10/2022

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.